

Svět ve válce

Kdo měl větší podíl na porážce nacistického Německa?

Co budeme sledovat

V této lekci budeme porovnávat dva odlišné názory historiků, které se týkají druhé světové války. Porazil by Sovětský svaz Hitlerovo nacistické Německo i bez spojení USA a Velké Británie? Který názor je přesvědčivější?

Co je naším cílem

- rozlišit dva soupeřící spojenecké bloky ve druhé světové válce a vyjmenovat, které státy proti sobě bojovaly;
- ohodnotit platnost různých historických argumentů dvou historiků;
- zformulovat vlastní názor s pomocí historických argumentů.

Jméno a příjmení:

dejepisplus.npi.cz

Co se může hodit

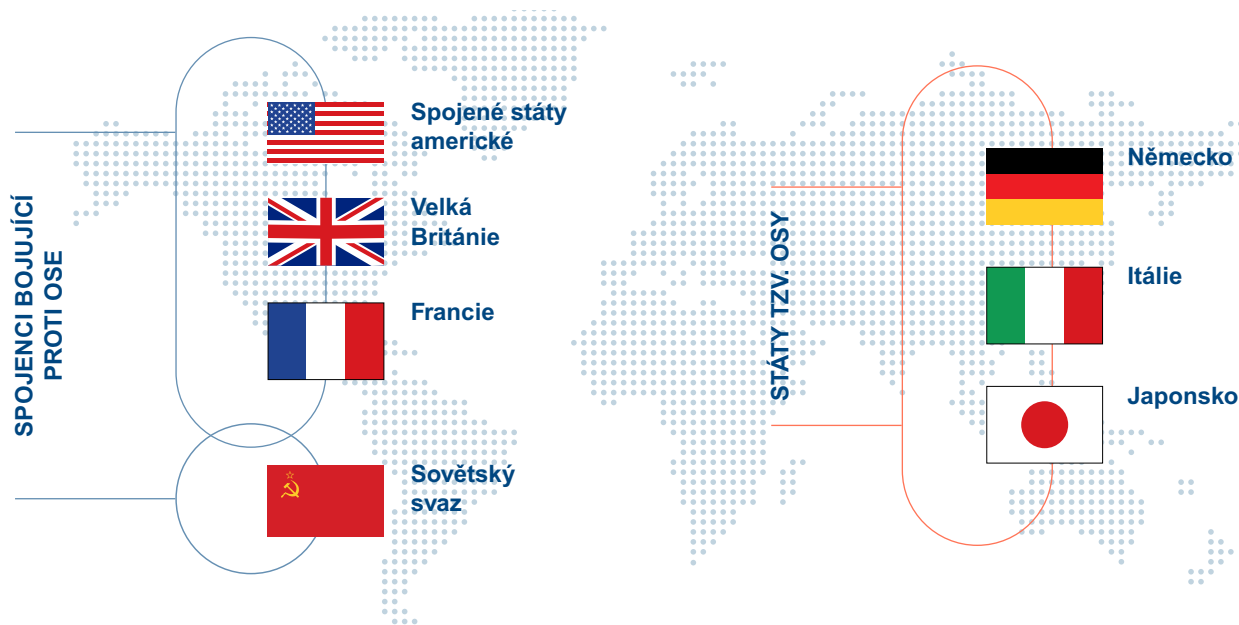
OSA vs Spojenci

Během druhé světové války (1939–1945) proti sobě bojovaly dvě aliance. Na jedné straně stáli tzv. Spojenci (Velká Británie, Francie, USA a Sovětský svaz) a na druhé straně státy tzv. Osy (Německo, Itálie, Japonsko).

Spojence bojující proti Ose můžeme rozdělit na:

- 1) tzv. západní demokratické spojence: Spojené státy americké, Velká Británie, Francie;
- 2) a na komunistický Sovětský svaz.

Spojenci nakonec státy Osy porazili – druhá světová válka skončila v roce 1945. Dodnes se vedou spory, kdo měl na porážce nacistického Německa a jeho spojenců Itálie a Japonska větší podíl – zda vojska Sovětského svazu, či síly Velké Británie a Spojených států amerických. Každý stát se snaží vykreslit svůj podíl na porážce nacistického Německa jako ten nejvýznamnější. Vítězové často píšou dějiny tak, aby je ukazovali v co nejlepším světle. V této lekci se podíváme na dva takové odlišné názory a pokusíme se porovnat jejich tvrzení. Který z obou názorů nás přesvědčí?

Zakroužkuj, zda je výrok pravdivý, či nikoliv:

A.

Druhou světovou válku vyhráli tzv. západní spojenci, a nikoliv Sovětský svaz

ANO / NE

B.

Druhou světovou válku vyhrály SSSR, Francie, Velká Británie, USA

ANO / NE

C.

Německo, Itálie a Japonsko – státy Osy – prohrály v roce 1945

ANO / NE

D.

Státy, které bojovaly ve válce, se dívají na svou vlastní válečnou historii nezaujatě a neutrálně

ANO / NE

Nyní si přečtete texty obou historiků. Přestože jsou oba vzděláním historikové, jejich závěry jsou odlišné. Každý odpovídá jinak na otázku „Kdo měl větší podíl na porážce nacistického Německa?“ Který názor vás přesvědčí a proč?

Zdroj

1

Historik Richard Vinen: Bez „západních spojenců“ by Sovětský svaz nikdy nemohl porazit nacisty! (*Evropa dvacátého století, Praha, 2007, upraveno*)

Není však pravda, jak někdy tvrdili obdivovatelé Sovětského svazu, že by druhou světovou válku vyhrál Sovětský svaz samotný. Bez západních spojenců (hlavně USA) by Sovětský svaz čelil plnému nasazení německých vzdušných sil a neměl by dostatek munice a zbraní – roku 1943 se válečný materiál poskytnutý Sovětskému svazu rovnal jedné pětině celkové sovětské výroby. Sovětský svaz by bez západní pomoci nevydržel. Západní spojenci naopak zvítězit ve válce bez Sovětského svazu mohli, protože mohli mimo jiné použít atomovou bombu.

Zdroj

2

Historik Norman Davies: Sovětský svaz by mohl porazit nacisty i bez „západních spojenců“! (*Evropa ve válce 1939–1945: žádné jednoduché vítězství, Praha 2007, upraveno*)

Někteří lidé si myslí, že by západní spojenci mohli vyhrát válku sami. Nemyslím si to. Kritická léta nezačala pro Sovětský svaz v roce 1943, kdy začali západní spojenci dodávat Sovětskému svazu materiál a pomoc, ale byly to roky 1941–42, kdy byla západní pomoc ještě malá. V této kritické chvíli Rudá armáda čelila hlavnímu náporu německého letectva, nedocházely jí zbraně ani munice, které logicky byly domácí výroby, a navzdory všemu se udržela. Navíc mnohé z prvních dodávek podle zákona o půjčce a pronájmu nebyly použitelné. Britské tanky nebyly tím, co Rudá armáda potřebovala, a nekvalitní britské zimníky proti ruské zimě nepomohly. Sověti dosáhli převahy samostatně už předtím, než se k nim dostala západní pomoc ve velkém množství.

Doplňte tabulku a ohodnoťte názory historiků.

Argumenty historiků 	Říká to Vinen (V), anebo Davies (D)?	Sovětský svaz by vyhrál válku i BEZ západních spojenců. ANO/NE?	Ohodnoťte tento argument na škále 1 až 10. (1 – málo platný, 10 – nejvíce platný)
Západní spojenci poskytli Sovětskému svazu velkou materiální pomoc, bez ní by to nezvládl.			
Sovětský svaz se v roce 1941 ubránil hlavnímu náporu německého letectva, a stejně to zvládl. Nepotřeboval pomoc.			
Sovětský svaz by se bez pomoci Spojenců neubráníl německému letectvu.			
Sovětský svaz získal rozhodující vojenskou převahu nad Německem ještě předtím, než se reálně zapojili západní spojenci. Nepotřeboval pomoc Spojenců.			
Tanky a zimníky, které poskytli západní spojenci, byly nekvalitní. Sovětský svaz by vyhrál i bez tohoto nekvalitního materiálu.			

Nyní zkuste sami odpovědět na otázku: „Kdo měl větší podíl na porážce nacistického Německa? Sovětský svaz, anebo tzv. ‚západní spojenci‘?“ Jaký je váš názor?

Použijte některé z argumentů v tabulce a vyberte si možnou odpověď podle vzoru A, B nebo C.

A. Sovětský svaz by vyhrál i bez pomoci západních spojenců, protože...

Jeden argument:

Druhý argument:

Shrnu bych to takto:

B. Sovětský svaz by bez pomoci západních spojenců nikdy nevyhrál, protože...

Jeden argument:

Druhý argument:

Shrnu bych to takto:

C. Podle mého názoru na otázku nejde takto jednoznačně odpovědět, protože...

Na jednu stranu:

Na druhou stranu:

Shrnu bych to takto: